

Votre Programme Matmidim – Chiour ALEPH

Parashat Lekh Lekha – semaine du 17 au 21 octobre

Souguia n° 39

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Chéhéh'éyanou sur

les nouveaux Kelim

Cette semaine nous continuerons la Souguia de Chéhéh'éyanou, en nous penchant sur l'obligation de la réciter lorsqu'on acquiert un nouveau Keli (objets ou vêtements).

Plusieurs questions doivent être traitées : fait-on la Brah'a lorsqu'on possède déjà un tel Keli ? Un objet d'occasion acheté est-il considéré comme neuf ? Fait-on la Brakha lors de l'acquisition ou de l'utilisation du Keli ?

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו ועת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chalom Fredj ben Tourquia

Etudier cette Guemarra avec les conclusions Halah'a à tirer. Quelle est le point de Mah'loket entre Rav Houna et Rabi Yoh'anan ?

הרואה פרק תשיעי ברכות נד.

יבזמן שרואהו לפרקים על הגשמים ועל בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב העל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת יבנה בית חדש וקנה כלים חדשים אומר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה ימברך על הרעה מעין

נמ: הרואה פרק תשיעי ברכות

והמטיב התם נמי דאיכא בני חבורה דשתו בהדיה: בנה בית חדש וקנה כלים חדשים וכו': א"ר הונא לא שנו אלא שאין לו כיוצא בהן אבל יש לו כיוצא בהן א"צ לברך ור' יוחנן אמר אפילו יש לו כיוצא בהן צריך לברך

ר"י אמר אפילו יש לו ליוצא כן. מילוסה הואיל ולענין קניה חדש הוא אלנו נריך לברך:

הרואה פרק תשיעי ברכות ס.

מכלל דכי קנה וחזר וקנה דברי הכל אין צריך לברך וא"ד אמר רב הונא לא שנו אלא שלא קנה וחזר וקנה אבל קנה וחזר וקנה אין צריך לברך ור' יוחנן אמר אפילו קנה וחזר וקנה צריך לברך מכלל דכי יש לו וקנה דברי הכל צריך לברך מיתבי בנה בית חדש ואין לו כיוצא בו קנה כלים חדשים ואין לו כיוצא בהם צריך לברך יש לו כיוצא בהם אין צריך לברך דברי ר"מ ר' יהודה אומר בין כך ובין כך צריך לברך בשלמא ללישנא קמא רב הונא כר"מ ורבי יוחנן כרבי יהודה אלא ללישנא בתרא בשלמא רב הונא כרבי יהודה אלא רבי יוחנן דאמר כמאן לא כר"מ ולא כרבי יהודה אמר לך רבי יוחנן הוא הדין דלרבי יהודה קנה וחזר וקנה נמי צריך לברך והא דקא מיפלגי ביש לו וקנה להודיעך כחו דר"מ דאפי' קנה ויש לו אין צריך לברך וכל שכן קנה וחזר וקנה דאין צריך לברך וליפלגו בקנה וחזר וקנה דאין צריך לברך להודיעך כחו דר' יהודה כח דהתירא עדיף ליה:

דקנה וחזר וקנה דברי הכל אין צריך לברך. דהא רבי יוחנן לא אמר צריך לברך אלא משום דלענין קנייה חדש הוא: ואיכא דאמרי כו' מכלל דכי יש לו וקנה דברי הכל צריך לברך. דהא רב הונא לא אמר אין צריך לברך אלא דקנה וחזר וקנה דליכא חדש כלל אכל יש לו וקנה דליכא חדש מודה הוא דלצריך: בין כך ובין כך. בין שיש לו בין שאין לו הואיל ולא קנה הראשונים ועכשיו קנה צריך לברך: לא כר' מאיר ולא כרבי יהודה. דאפילו רבי יהודה לא פליג אלא ביש לו וקנה אבל בקנה וחזר וקנה לא: דמסקא ארעא שרעון. לימ"ץ

Les mots du jour à apprendre :

Avalé	אָבלע
Je l'ai avalée	אָבלעָא לי
Ont été avalés	אָבלעו

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chalom Fredj ben Tourquia

1. Définition d'un Keli nouveau

Acheter un Keli d'occasion peut-il être considéré comme nouveau relativement à Chéhéh'éyanou ? Si oui, comment expliquer le terme חדשים de la Mishna ?

חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף נט עמוד ב
 בנה בית חדש וקנה כלים חדשים, ירושלמי לא סוף דבר חדשים אלא אפילו שחקים חדשים הן לו, וכתב הראב"ד ז"ל דחדשים דנקט למעוטי מכרן וחזר וקנה אותן כמו שאמרו באשה חדשה [סוטה מ"ב א'] למעוטי מחזיר גרושתו שאינו חוזר עליה מעורכי המלחמה, וברכה זו מברך אותה משעת קני' אף על פי שעדיין לא נשתמש בהן שאין הברכות אלא על שמחת הלב שהוא שמח בקנייתן או בבניין כדרך שהוא מברך על הגשמים משעת ירידתן אף על פי שאין הנאתן ניכרת מיד, וכן נראה מן הירושלמי דגרסינן התם קנה אומר שהחיינו ניתן לו במתנה אומר ברוך הטוב והמטיב לבש אומר ברוך מלביש ערומים, ואף על פי שיש בירושלמי זה קצת שאין נראה כן מן הגמרא שאין חלוק בגמרינן בין קונה לבין שנתן לו במתנה אלא בין היכא דאית לי' שותפא לדלית ליה שותפא, וכן דעת הראב"ד ז"ל

תוספות
 מערבין (שיחיון מ:): ור"ב יוחנן אטר אפי' קנה ביוצא ברום. והלכתא כר' יוחנן אליבא דלישנא בתרא אפילו קנה והדר קנה שהיו לו כלים חדשים כיוצא באלו צריך לברך דק"ל כרבי יוחנן לגבי דרב מ"ש דלגבי רבי הלכתא כוותיה ואומר ר"י דוקא בצנדים חשובים דומיא דבית חדש נקט כלים חדשים אבל שאינם חשובין כ"כ כמו מנעלים ואנפליאות וחלוק וכיוצא בהן אין צריך לברך בירושלמי א"ר חייא בר אבא לא סוף דברים חדשים אלא אפי' שחקים כאילו חדשים הן ר' יעקב בשם רבי חייא בר אבא אומר קנה אומר שהחיינו ניתן לו אומר הטוב והמטיב לבש בצנדים אומר מלביש ערומים ו"ע בגמרא שלנו דלא אשכחן הטוב והמטיב אלא בדאיכא אחריתא צהדיה:

Selon le Beit Yossef suivant, quel est le Din d'un Keli neuf mais que l'on a déjà possédé auparavant ? D'après cela, comment comprenez-vous qu'il explique ce qui rend obligatoire la Brah'a : l'acquisition du Keli ou son utilisation ?

בית יוסף אורח חיים סימן רכג
 ומ"ש רבינו ונקט חדשים לאפוקי אם מכרן וחזר וקנאן. כן כתב שם הרשב"א (שם) ומשמע לי שאע"פ שהם חדשים שלא נשתמש בהם אינו מברך דכיון שהיו שלו פעם אחת שוב אינם דבר חידוש כשחזר וקנאם

Les mots du jour à apprendre :

Pierre	אֶבֶן
Pierre précieuse	אֶבֶן טָבָא
La pierre bleue	אֶבֶן דְּכֹחֵלָא

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chalom Fredj ben Tourquia

Un Keli usagé doit-il être vu à nos yeux comme s'il était neuf, pour être soumis à Chéhéh'éyanou ? (le Bedek Habait est un commentaire du Beit Yossef venu ultérieurement).

בית יוסף אורח חיים סימן רכג

ואיתא בירושלמי (ברכות פ"ט ריש ה"ג) לאו דוקא חדשים אלא הוא הדין ישנים אם הם חדשים לו. לשון הירושלמי לא סוף דבר חדשים אלא אפילו שחקים כאילו חדשים הם לו וכן כתבוהו התוספות (ד"ה ורבי יוחנן) וגם הרשב"א (שם ד"ה בנה בית) כתב אלא אפילו שחקים חדשים הם לו ועל כרחך לומר שפירושו כמו שכתב הרא"ש וזה לשונו אלא אפילו הן שחקים והן חדשים לו וזה כדברי רבינו כלומר שאם הן חשובים עליו כחדשים מברך עליהם וכן כתבו בהגהות מיימון (פ"י אות א) וכך כתב סמ"ג (עשין כז קיד.) אפילו ישנים הם חדשים לו: [בדק הבית] ואפשר לפרש דחדשים הם לו דקאמר היינו לומר שלא היו אלו שלו מעולם

Les Kelim de faible valeur sont-ils soumis à Chéhéh'éyanou ? (Revoir Tosfot)

רא"ש מסכת ברכות פרק ט סימן טז

יוחנן אף על גב דפריך לרבי יוחנן ללישנא בתרא הא משני ליה שפיר נראה לר"י דדוקא בכלים חשובים דכלים חדשים משמע דומיא דבית חדש אבל דבר קטן שאינו חשוב כל כך כמו מנעלים ואנפלאות וחלוק של פשתן וכיוצא בזה א"צ לברך שהחיינונה ויראה לי הכל לפי מה שהוא אדם דיש עני ששמח בחלוק יותר מעשיר בכלים חשובים (ל) כדאיתא בנדרים בפרק הנודר מן המבושל (דף מט ב) דר' יהודה שלא היתה לו אלא (מ) גלימא רעועה וכד נפקא דביתהו לשוקא מיכסיא ביה [וכד נפיק ר' יהודה לצלויי הוה מיכסי ומצלי] וכד מיכסי ביה הוה מברך ברוך שעטני מעיל לפי שהיה חשוב עליו מעיל לעשיר

מתני' בנה בית חדש וקנה כלים חדשים נג אומר ברוך שהחיינו וקיימנו גמ' אמר רב הונא ל"ש אלא שאין לו כיוצא בהם אבל יש לו כיוצא בהם אינו צריך לברך ור' יוחנן אמר אחד זה ואחד זה צריך לברך [דף ס ע"א] מכלל דקנה והדר קנה ד"ה א"צ לברך ולישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא לא שנו אלא שלא קנה כיוצא בהם אבל קנה כיוצא בהם א"צ לברך ור' יוחנן אמר אפי' קנה כיוצא בהם צריך לברך מכלל דיש לו וקנה דברי הכל צריך לברך (כ) והלכתא כר' יוחנן כלישנא בתרא דאפי' קנה וחזר וקנה ויש לו כלים חדשים כאלו צריך לברך דקי"ל כר' יוחנן לגבי דרב הונא דאפי' לגבי דרב רבו הלכה כר'

בית יוסף אורח חיים סימן רכג

כתבו התוספות שם דהא דצריך לברך שהחיינו בקונה כלים חדשים דוקא בכלים חשובים דכלים חדשים משמע חשובים דומיא דבית חדש אבל דבר קטן שאינו חשוב כ"כ כגון מנעלים ואנפילאות וחלוק של פשתן וכיוצא בהן אין צריך לברך שהחיינו והרא"ש (שם) כתב ויראה לי הכל לפי מה שהוא אדם דיש עני ששמח בחלוק יותר מעשיר בכלים חשובים כדאיתא בפרק הנודר מן המבושל (נדרים מט:): דרב יהודה לא היתה לו אלא גלימא רעועה וכד נפקת דביתהו לשוקא מיכסיא בה וכדו מיכסי ביה הוה מברך ברוך שעטני מעיל לפי שהיה חשוב עליו כמעיל לעשיר. ובתרומת הדשן (סי' לו) כתב דיש לנהוג כדברי התוספות שלא לברך על כלים שאינם חשובים כלל כגון חלוקים ומנעלים ואנפילאות וכהאי גוונא כלים שרגילים לסתם בני אדם להתחדש להם אבל כלים חשובים קצת כגון מלבושים של בגד צמר דמי לדבר הבא מזמן לזמן דסתם בני אדם לפרקים מועטים מתחדשים להם ואפילו רב שרירא דבסמוך מצי סבר דמברכין

Les mots du jour à apprendre :

Pierres	אַבְנֵי
Petites pierres	אַבְנֵי זוֹטָרְתָא
Grandes pierres	אַבְנֵי רַבְרְבָתָא

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chalom Fredj ben Tourquia

3. Fait-on la Brah'a lors de l'acquisition ou de l'utilisation ?

רא"ש מסכת ברכות פרק ט סימן טז

שזכהו השם וחנונו ממון לעשות צדקה ואם הוא עשיר שמח הנותן במה שמקבל מתנתו וגם משמע בירושלמי דבשעת קנייה יש לו לברך אף על פי שעדיין לא נשתמש בהם שאין הברכה אלא על שמחת הלב שהוא שמח בקנייתו כדרך שמברכים על הגשמים בשעת ירידתן אף על פי שאין הנאתן ניכרת מיד

ירושלמי אמר ר' חייא ברבי אבא לא סוף דבר והן חדשים לו ר' חדשים אלא אפי' הן שחקיםנו יעקב בר זבידא משום ר' חייא בר אבא אמר קנה אומר שהחיינוז ניתנו לו במתנה אומר הטוב והמטיב לבש אומר ברוך מלביש ערומים וצ"ע דבגמ' דידן לא מצינו הטוב והמטיב אלא היכא דאיכא אחרינא בהדיה ולי נראה דה"נ איכא אחרינא בהדיה המטיב לנותן אם המקבל עני

מאמר מרדכי על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רכג סעיף ד

דביליל שני של ר"ה הר"מ ז"ל היה מכין שיהיה לו בכל שנה מלבוש חדש כדי לברך עליו זמן לצאת ידי ספק וכתבו רמ"א ז"ל שם ומבואר מזה דלא היה מברך בשעת קנין אלא בשעת לבישה ולא היה לובשו אלא בליל שני של ר"ה כדי לברך עליו זמן כנ"ל שוב מצאתי להרב מ"א סי' כ"ב שמחלק בענין אחר ומכח זה יישב ההיא דסי' ת"ר וגם בסי' זה כתב כעין זה בשאר כלים י"עושו ואני הנלפע"ד לפי מנהג העולם במדינות אלו כתבתי

בשעת הקנין יש לו לברך כ"כ הרא"ש והרשב"א וכ"ד כל האחרונים ז"ל אמנם אין המנהג כן בינינו אלא מברכין דוקא בשעה שמשתמשים בהם דהיינו בשעת לבישה ונראה לפק"ד שדימו זה לההיא דלקמן סי' רכ"ה ס"ג גבי פרי חדש דנהי דמדינא היה לו לברך בשעת ראייה מ"מ העולם נהגו לברך בשעת אכילה משום דהוי עיקר ההנאה כמבואר ברא"ש וכו' י"עושו וה"נ ה"ה והוא הטעם ויש להביא ראייה לזה מהא דאיתא לקמן סי' ת"ר

רבי עקיבא איגר אורח חיים סימן רכג סעיף ג

או קנה כלים חדשים. בכלים שצריכים טבילה יש לדון דאינו מברך בשעת הקנין כיון דעדיין א"י להשתמש בהם קודם טבילה גם בבנה בית חדש הא א"י לדור בו קודם שיקבע בו מזוזה ע' מג"א סיכ"ב וצ"ע לדינא

Les mots du jour à apprendre :

Expression	אַבַּע
Une question lui est posée	אַבְעוּי מְבַעֵי לִיה
Ont eu un rapport charnel	אַבְעוּל

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chalom Fredj ben Tourquia

Etudier les Choulkhan Aourkh et Mishna Broura suivants :

סימן רכג, סעיף ג, ד, ו

Les mots du jour à apprendre :

S'est fait peur	אַבְעִית נְפֹשִׁיה
Poussière	אַבְקָא
Sa poussière	אַבְקִיה

Bon Limoud sur Matmidim

הלכות ברכות סימן רכג

קלט באר הגולה

האמת היה לו ממון (ו) שירשו אם * אין לו אחים מברך (ט) ג"כ שהחיינו * ואם יש לו אחים (י) במקום שהחיינו מברך (ח) הטוב והמטיב: הגה שאין מנכנין הטוב והמטיב אלא"כ יש לו שותפות בלחמה טובה (טו): ג (יא) * בנה (ט) [א] [יב] בית חדש או * קנה (י) [ב] [יג] כלים חדשים אפילו (יד) היה לו כיוצא באלו תחלה או קנה וחזר וקנה מברך על כל פעם (טו) שהחיינו ולא דוקא חדשים דהוא הדין (יא) לישנים אם הם חדשים לו שלא היו אלו שלו מעולם ו'לא אמרו חדשים אלא (טז) לאפוקי

באר היטב

* [א] בית חדש. ענה"ט ועיין במח"צ שדג"ר הל"ק"ט נראה דברכת שהחיינו לא יברך וכשנזנו נהג"ר בק"ק אמשטרדם דרש הרב לחיובו והורה שהחזן יברך שהחיינו וכן אחר חלק עליו והורה שלא יברך וכן דעמי וכ"כ במ"מ בית יהודה בס"מ שקנו הקהל שלא יברכו שהחיינו: * [ב] כלים. ענה"ט ומ"ש אם לברך על ספרים הרדב"ן ח"ג כתב לברך וכ"כ מור וקציעה אך לא נהגו כן ואם גמר ספר נכתיבה נחידושי תורה וכ"כ בהפסדה כתב מור וקציעה שיברך ומח"צ כתב שיברך בלא שם ומלכות שחייב להודות לה על שזכה לברך ובעל גדולי תרומה גמר הדפסת הספר דרש ברבים לשבח לה' שזכה לברך כמ"ש בספרו ביהל לעמים ע"ש וכן אם עלה לנדולה שנמנה פרנס או רב וכיוצא יש ג"כ לברך בלא שם ומלכות כי

קנה רס הטוב והמטיב הל"ק"ט ח"צ סימן קע"ט: (י) כלים חדשים. ואין להקל בצרכה זו ודוקא כלי תשמיש אבל על ספרים מהר"י כי רב שהקונה ס"מ שיברך שהחיינו והסקימו עמו כמה גדולים ע"ש. ובס' נאמן שמואל סי' ז' כתב שלגוף ידי ספק יברך על ס"מ כפעת הראשונה שקורא בס"מ ע"ש וע"ל סי' כ"ב מש"ס: (יא) לישנים. מחליף כלים שניהם יברכו הל"ק"ט ח"א סימן ר"ו:

משנה ברורה

נכון ועכ"פ על ח"מ שמת שרץ צדאי להחזיק ולהמרימ ע"ו וכן על קרוביו שחייב להתחלל עליהם ודאי י"חזור הצרכה בשם ומלכות: (ט) ג"כ שהחיינו. היינו מתחלה דין האמת כג"ל בלוח ו' ואח"כ שהחיינו על הנכסים שנשאר לו מאתו [רמב"ם] ואף דיותר היה מתירה שלא ימות אצלו ולא ירשנו מ"מ יכול לברך שהחיינו דאין צרכה זו חלויה בשמחה אלא בדרך שמגיע לו מועלת ממנו ואע"פ שמתערב עמה לער ואנחה [ח' הרשב"א סי' רמ"ה]: (י) במקום שהחיינו. ר"ל שצונו לא יברך שהחיינו כיון שיש בזה טובה גם ללחיו ויכול לברך ברכת טוב"ו ומטיב. א"ל שמתה אשתו (י) והניחה ממון מברך דין האמת על מיתתה ושהחיינו על ירושתה: ג (יא) בנה וכו'. וה"ה אם קנה בית ודוקא כשנבנה או קנה לעצמו אבל אם יש לו שותפות בגוה כ"א מהשותפים מברך הטוב והמטיב [גמרא] וע"כ קהל שצונו או קנו צה"כ (יא) יעמוד ש"ך ויברך בקול רם הטוב והמטיב והוליא את כולם: (יב) בית חדש. ה"ה אם (יג) נשרף וחזר ונבנה אבל אם סמרו וחזר ונבנה (יג) יש דעות באחרונים בזה וספיקו להקל. ואם הוסיף בו (יד) אחיה שורה בגובה לכו"ע יש לברך: (יג) כלים חדשים. בין מלבושים (טו) ובין כלי תשמיש ושמיה ואכילה וכיו"צ אם הם דברים שלב האדם שמה בהם (טו) עני נראוי לו ועשיר נראוי לו ועיין בסעיף וי"ו אכן אם הוא (יז) עשיר גדול שאפילו כלים יקרים וחסודים אין נחשבים לו ואין שמה בהן לא יברך ונקיימת ספרים יש דעות בין מלד דאם היה מהדר אחר זה הספר ושמה בקנייתו דמברך שהרי צרכה זו נתקנה על השמחה ולא על התשמיש וכלקמיה בס"ד וכ"כ במור וקציעה וע"כ אין למחות ביד המברך: (יד) היה לו וכו'. מירושת אבותיו (יח) דמ"מ כלי זה חדש הוא לענין קניה וכתב עוד דאפילו קנה וחזר וקנה (יט) דבזה אף לענין קניה לאו חדש הוא שהרי יש לו כלים כאלו קנייתו מכבר אפ"ה כלי זה חדש הוא אצלו: (טו) שהחיינו. ויזהר לברך מתיק קודם שימרגל ויסתלק השמחה ממנו: (טז) לאפוקי אם מברך וכו'. ואפילו אם

שער הציון

(י) מור וקציעה ועיין בנה"ט סק"ו בשם הל"ק"ט והוא מילתא חדתי ולמעשה צ"ע גם ל"ע צפנים הספר אך דעמו לענין ברכת שהחיינו: (יא) צה"ע בשם הל"ק"ט ושמות ח"ס סימן קנ"ו ודברי שער הזקנים שהובא בפ"ח לא ניראה: (יב) פ"ח בשם קובץ על הרמב"ם פ"י מה"ב: (יג) עיין בנה"ט בשם הל"ק"ט ובפ"ח בשם שמתל בנימין וכן פסק במור וקציעה ואפשר דהטעם משום דאין הל"ב שמה ואפילו ח"ק דר' יהודה [בטויה מג"ג] מודה בזה: (יד) דאפילו לדעת ר' יהודה [בטויה דף מ"ג] הוא דוקא צנוה בית על מכונו שמקודם הוא אם הוסיף בו לכו"ע בכלל בית חדש הוא ע"ש ב"ד מ"ד אם הוסיף דימות אחד ופירש"י שם: (טו) פמ"ג: (טז) קלוזר פסקי הרא"ש: (יז) מ"א בשם הרדב"ן: (יח) גמרא: (יט) גמרא: (י) גמרא:

הגהות ותיקונים: א) ציון של בה"ל אינו במקומו: ב) בס"ה: ג) שייך לסעיף ה': ד) יזכיר: ה) הטוב והמטיב: * [ט] [י] * יקושי דברי הרב: א) ובסידור סדר ברכת הנהנין פרק י"ב הלכה ה'. כתב ובמדינות אלו נוהגין שאפי' עני אינו מברך על חלוק ומעלים וכיוצא בהם על שאר כלי תשמיש אדם אפילו כלי כסף וזהב אין נוהגין לברך כלל לא בקנייתם ולא בתשמישם וכן עיקר וכן בספרים.

הלכות ברכות סימן רכג

אם מכרן וחזרו וקנאן: ד (יז) בשעת (יב) הקנין יש לו לברך אע"פ שעדיין לא נשתמש בהם שאין הברכה אלא ע"י שמחת הלב שהוא שמח בקנייתן וכשילבשם 'מברך' (יג) [ג] (יח) מלביש ערומים: ה"קנה כלים שמשמשין בהם (יט) הוא (יז) ובני ביתו מברך הטוב והמטיב * אם נתנו לו (כ) במתנה * מברך הטוב והמטיב * שהיא טובה (כא) לו (טו) ולנותן: ו' על דבר שאינו חשוב כל כך (כב) כגון חלוק או מנעלים ואנפלאות (פי' מנעלים קטנים שמופין רזו הרגל) אין לברך עליהם

ו ר"ש והרשב"א מיי"ט ו' ירוש' שם ומחמתו והרשב"א ח טור בשם סמ"ק שם שם הירושלמי שם בשם המו'

שערי תשובה

(יב) הקנין. דהיינו משעה שקנה הנכד אע"פ שרץ ליתן אותו לחיט לעשות ממנו מלבוש ט"ו. ומ"א כתב דוקא כשקנה כלי כמו שהיא אבל אם קנה ונתן לאומן לעשות כלי אינו מברך אלא כשישתמש בו ע"ש: (יג) מלביש ערומים. והקונה כובע יברך עובר ישראל ובצננת עוזר ישראל הל"ט ח"א סי' ה'. והמניח כתב שם בלא שם מברך על שלו שהחיינו ועל של צ"ב מברך הטוב והמטיב צ"ח.

טודאי חיובא רמי עליה להכיר חסדי ה' ולברך בשמו ונמו"ק האריך הרבה ע"ש עכ"ד מח"ז וע"ש בשם מור וקטיעה שאם לקח אשה והכניסה לו נכסי מלוג יש לברך הטוב והמטיב ע"ש: * [ג] מלביש ערומים. עכ"ל ועיין בא"ר דמ"ש לקמן סי' ט"ו בענין הלבוש נערים מואר שיקדים מלביש ערומים לשהחיינו וכן מסתבר:

ומלכות: (יד) ובני ביתו. אבל אם קנה כלים לו וכלים לבני ביתו מברך על שלו שהחיינו ועל של צ"ב מברך הטוב והמטיב צ"ח. וי"ל דר"ל לבניו אבל לעבדו ולשפחתו ה"ל כאלו מכרן להם דשכיר הוא בל בשכרו מ"א: (טו) ולנותן. בתשובת פרח שז"ן כלל א' סי' י"ב כתב דהתוס' והרי"ף והרמב"ם לא ס"ל כהירושלמי הוה ובודאי אלו היה רואה הב"י כל הני רבוחא לא היה פוסק כהירושלמי ומש"ה העלה שם נמקומות שנוהגים שעושים הלבוש לנערים יתומים שמברכין יתומים מלביש ערומים ושהחיינו ולא הטוב והמטיב ע"ש כ"כ בשכנה"ג. ומהר"ש אלגזי פסק דיתומים יברכו מלביש ערומים ושהחיינו והטוב והמטיב ע"ש בתשובה שדפסקה בסוף ספר שעת שלמה ולכ"ע לא יברך הטוב רק המקבל ולא הנותן שם נפרח שז"ן ועי' מ"א וע"ז ובס' בני חייל

ביאור הלכה

משנה ברורה

(כ) אם הם חדשים שלא נשתמש בהם עדיין מ"מ כיון שכבר דש בהן לית בהן שמחה: ד (יז) בשעת הקנין וכו'. ודוקא אם קנה גזד שראוי ללבוש מיכף (כא) אבל אם קנה שום דבר שאינו ראוי ללבוש או להשתמש בו כמו שהוא רק שרץ ליתן לאומן לתקן לא יברך שהחיינו עד שעה שילבש-הנכד או ישתמש בהכלי: (יח) מלביש ערומים. היינו קודם שהחיינו. אכן אם לובש הנכד שחריט יכול ללבוש צנרת מלביש ערומים שמברך צנרת השחר [אחרונים]: ד (יט) הוא ובני ביתו. אבל אם קנה כלים לו וכלים לב"ב מברך על שלו שהחיינו (כב) ועל של צ"ב מברך הטוב והמטיב דטוב הוא לדידה שזכה שיהיו צ"ב מלבושים במלבושי כבוד והמטיב לאחריו הם צ"ב שנהנין בטובה זו (כג) ודוקא אם קנה בשביל אשתו וזרעו אבל אם קנה בשביל עבדו ושפחתו לא מקרי טוב לדידה דהוי כאלו מכר להם בשכרן שמוציא להם (כד) אם לא שגם הוא משתמש בהכלים האלו: (כ) במתנה. היינו דוקא כלים או בגדים שהמקבל משתמש בהם (כה) אבל לא מעות שע"י מתבייש יותר ולא יוכל ע"ז לברך: (כא) לו ולנותן. שאם המקבל עני הוא טובה לנותן שיזכה הש"י לעשות זדקה ואם המקבל עשיר שמת הנותן שמקבל ממנו והוי טובה גם לנותן [הרא"ש צביאור דברי הירושלמי]. והנה יש (כו) מאחרונים שחולקים על פסק זה וס"ל דלפי מסקנת גמרא דידן לא נתקנה צרכה זו כ"א בלתי להו לאחריו ג"כ טובה נשמית ולפ"ז כשינתן לו כלים צמחנה רצ"ך המקבל לברך צרכה שהחיינו ולא צרכה הטוב ולא שהחיינו ולמעשה נראה דטוב יותר לנהוג בזה לברך צרכה שהחיינו ולא צרכה הטוב כאשר צירנו צנה"ל (כח) ומ"מ צמקוס שנוהגין שעושים הלבוש לנערים יתומים כ"א מהיתומים יברך מלביש ערומים וצרכה הטוב והמטיב דהא איכא בזה טובה עוד לנמה נערים (כט) וצרכה שהחיינו לא יברכו דצמקוס שמברכין צרכה הטוב ס"ל לרוב הפוסקים דאין מברכין שהחיינו: ו (כב) כגון חלוק וכו'. וה"ה שאר כלים שאין חשובים ואין דרך לשמות בהם: וי"א

פשוט דגם בזה דינא הוא דאפילו יש לו מכר כלים כיו"ב אפ"ה מברך הטוב והמטיב וכמו לעיל בס"ג: * מברך הטוב והמטיב. המקבל ממנה אבל הנותן לכו"ע לא יברך [אחרונים]: * שהיא טובה לו ולנותן. עיין מ"ב בטעם הדבר ועיין במ"א שהקשה על דברי הרא"ש ועיין בא"ר וצביאור הגר"א שישנו קושימו ומפני זה צנה"ח ובמ"א העמיקו לדינא כפסק השו"ע אמנם בתשובת פרח שז"ן [המונח צנה"ט] וצביאור הגר"א דעתם לדינא דגמרא שלנו אינו סובר כהירושלמי בזה [ע"ש צביאור הגר"א] ובאמת ממנה ראשונים משמע דס"ל שצמקוס דידן חולק על הירושלמי היינו צמקוס וצנה"א וכח"כ שם הרשב"א שכן הוא ג"כ דעת הראשונים ע"ש נמצא שיש לנו ג' ראשונים דפליגי על הרא"ש מלבד מה שלא הוצא דברי הירושלמי אלו צרי"ף וצמקוס משמע ג"כ דס"ל הכי. והנה לדינא הכרענו למעשה דלא יברך הטוב ומטיב ממנה אלו הפוסקים דס"ל דהירושלמי חולק בזה עם הבבלי ובודאי אכן נקטינן כהבבלי וע"כ יברך שהחיינו לבד ועוד י"ל יותר דאפילו לדעת הפוסקים דיוכל לברך הטוב והמטיב אפ"ה אי בריך שהחיינו לא הוי לבעלה דצרכה שהחיינו הונחה על שמחה של עלמן נשיש לו מחיה דבר שמועה טובה שנוגע לו כדלעיל בסמ"ן כ"כ ואפילו אקרא דמתא נמי הרשונו לברך [עירובין מ"ם ע"ב] וצרכה הטוב דוקא אם השמחה הוא ביותר שיש בזה גם טובה לאחרים והנה בכלל מאחיים מנה ובלא"ה הלא יש חיוב פוסקים דס"ל דהיכא שרץ לברך צרכה הטוב רצ"ך גם לברך שהחיינו ונהי דאין לא ס"ל למתלה להורות כן מ"מ לבעלה לא מקרי משא"כ אם יברך צרכה הטוב אם נקוט דעתם הבבלי הוי לבעלה ומפני זה הכרעתי במ"ב שיברך שהחיינו ולא צרכה הטוב:

שער הציון

(כ) צ"י וי"ל דאפילו אם לא בריך קודם שמכרן טוב לא יברך דהשמחה ראשונה כבר נסתלק משמכרן וצמקוס חיוב הצרכה ועמה בקניה שנית שוב ליכא שמחה כמ"ש הפוסקים: (כא) מ"א וה"ה דה"ה וס"א דלא כע"ז ועיין בחי' רע"א שמתפקע לענין בית שלא לברך עד שיקבע בו מוזה וכן לענין כלים שרצין טבילה עד שיטעלו שיהיו ראויין להשתמש בהם ואין להשיג ע"ז ממה שצמקוס לקחן צרכ"ה ס"ג אפילו ראהו ביד חבירו וכו' וכח"כ הגר"א דמקורו הוא מהך דהכא והא חס"ג אינו יכול לאכלס שאני חס"ה שפרי בעלם כבר נגמר וראוי ליהנות ממנה אלא שהיא על האילן או ביד חבירו משא"כ הכא שבעלם אינו ראוי להשתמש ממנה: (כב) צ"ח: (כג) מ"א: (כד) מחה"ש: (כה) א"ר וש"א: (כו) מ' פרח שז"ן וצביאור הגר"א דהוה רק לדעת הירושלמי ולא למסקנת גמרא דילן ע"ש: (כז) א"ר ודה"ה וס"א: (כח) כנ"ל צרכה ודומיא כשרש מאביו ויש לו אחים דמברך צרכה הטוב משום דיש עוד אנשים מקבלי הטובה ונראה צרכה דהוה טעם מהר"ש אלגזי המונח צנה"ט. ומש"כ שם דיברך שניהם ס"ל כהיה אחרונים שפסקו בהסמ"ך דיברך שניהם אבל אין לא הכי קי"ל כ"כ בא"ר ופשוט: (כט) א"ר:

הגהות ותיקונים: א) שמח:

ליקוטי דברי הרב א) ובסידור סדר ברכת הנהנין פרק י"ב הלכה ו' כתב הלושב בגד חדש י"א שמברך מלביש ערומים אע"פ שכבר בריך בשחר ונכון לברך בלא שם ומלכות, וטוב ללבושו קודם ברכת השחר לפטרו בברכת מלביש ערומים שבשחר, ואם לא חגר עד לאחר ברכת השחר טוב לברך אחר ישראל בגבורה בלא שם ומלכות, וכן בכובע עוטר ישראל בתפארה. (ב) בסידור פרק י"ג הלכה י"ד כתב - ואם לא בריך יכול לברך כל זמן שלא פשטו, אבל אם פשטו על דעת שלא לחזור ללבוש לאלתהר אלא לאחר זמן, לא יברך בלבישה שניה.

הלכות ברכות סימן רכג רכד

קמ באר הגולה

י'ואם הוא עני ושמח בהם (טו) יברך: הגה (כג) וי"א דאפילו עני אינו מצריך על חלוק ומנעלים וכדומה כ' בשם הרא"ש שם (כד) וכן נוהגין (טור בשם חוס' ומרומת הדשן סימן ל"ו). המנהג לומר למי שלונש צגד חדש תבלה ותתחדש. ויש מי שכתב שאין לומר כן על מנעלים או צגדים הנעשים מעורות של (ז) (כה) צהמה דא"כ היו צריכים להמית צהמה אחרת תחלה שיחדש ממנה צגד אחר וכמי' ורמזיו על כל ייגשיו (מהרי"ו צפסקיו) והנה העטם חלוש מאד ואינו נראה מ"מ רבים מקפידים על זה שלא לאמרו:

רכד דיני ברכות פרטיות. וכו' י"ג סעיפים:

א' הרואה (ה) (א) מרקוליס (ב) או שאר עבודת כוכבים אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שנתן ארך אפים לעוברי רצונו י'ואם רואה אותה בתוך שלשים יום אינו חוזר ומברך: הגה (ג) (ג) והאידינא אין מנכיס ואלת הנכסה: ב' הרואה מקום שנעקרה עבודת כוכבים (ד) אם הוא בארץ ישראל אומר בא"י אמ"ה שעקר עבודת כוכבים מארצנו ואם הוא בחוצה לארץ אומר שעקר עבודת כוכבים מהמקום הזה ואומר בשתייהן כשם שעקרת אותה מהמקום הזה כן תעקור אותה מכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך: הגה ואלו נעקרה עבודת כוכבים ממקום אחד ונתנוהו במקום אחר מצריך על מקום שנעקרה שעקר עבודת כוכבים (ה) ועל מקום שנתנוהו לשם שנתן ארך אפים (ז) יוסף צנס מוספות וירושלמי: ג' הרואה בכל הרשעה אומר ברוך אתה ה' אמ"ה שהחריב בכל הרשעה. ראה ביתו של נבוכדנצר אומר ברוך שהחריב ביתו של נבוכדנצר הרשע. ראה גוב אריות (ו) או כבשן האש אומר ברוך שעשה נסים לצדיקים במקום הזה (ועל סימן רי"ח סעיף ז'): ד' ראה מקום שיש בבבל שכל בהמה שתעבור עליו אינה יכולה לזוז משם אם לא יחנו עליה מעפר המקום ההוא והוא סימן קללה לה דכתיב וטאטאטיה במטאטא (פירוש מכנדות הדי' שקוב"י גלעו) השמר אומר (ז) ברוך אומר ועושה ברוך גזור ומקיים: ה' הרואה ששים רבוא מישראל ביחד אומר בא"י אמ"ה (ח) חכם הרזים ואם הם עובדי כוכבים ומזלות אומר וכו': ו' הרואה חכמי ישראל אומר בא"י אמ"ה (ט) שחלק מחכמתו (א) [א] ליראיו: ז' הרואה חכמי אומות העולם עובדי כוכבים לשחכמים

שערי תשובה

באר היטב וצד אהרן: (טו) יברך. ועשיר גדול שקנה כלים חשובים שאין * [א] ליראיו. עשה"ט ועיין בר"י בכל אלו שהזכירו שמצרכין על ראייתם שמה צהם ואין נחשפין לו לא יברך כנה"ג בשם הרדב"ז מ"א:

(יז) צהמה. אפילו טמאה כגון פי"א צל"א אפילו הוא ממין אחר רק שתפור תחמו מעורות צהמה כנה"ג שם ומ"א:

(א) מרקוליס. פי' חילוף קילוס דאסור להזכיר עבודת כוכבים צהמה: (ב) והאידינא. אפילו הולך לעיר אחרת כיון דראה כיוצא צה צעירו. והי"ה קטן שהגדיל א"ל לצרך כיון שראה צקטנותו מ"א. וכתב הב"ח בשם ספר האשכול השמר לך לראות קניגאות של עובדי כוכבים והי"ה מחולתם או שום דבר שמתחם ואם תשמע קול עובדי כוכבי' שמתחם תאנח ותצטער על חורבן ירושלים ותתפלל להקב"ה עליה. וצפ"ק דמס' ע"ג דף י"ח דאפי' ההולך לקניגאות של ישראל הרי זה מושב לזים: (ג) ליראיו. לפי

משנה ברורה

ובא"י דאפילו עני וכו'. ק"ל דדוקא צגד זמר וכדומה דבר שיש צהם חשיבות קלה דמי לדבר הצא מומן לזמן דקחם צ"א מתחדשים להם לפרקים מועטים ושייך ע"ו שהחיינו משא"כ אלו שרגילים תמיד להתחדש לקחם צ"א ואין שייך ע"ו לצרך שהחיינו לזמן הזה: (כד) וכן נוהגין. עיין צמ"א וציאור הגר"א שהרדב"ו מכריע לעני לצרך ועיין צפמ"ג וצדה"ח שפסקו דלמעשה יש לנהוג דאפילו עני לא יברך על כלים שאינם חשובים כאלו: (כה) בהמה. אפי' טמאה (ל) ואפי' הוא ממין אחר רק שתפור תחמו מעורות צהמה: א' מרקוליס. היא ע"ג שעובדין אותה עי"ו שזורקין לה אבנים. ושמה הענמה קילוס (ה) ומפני שאסור להזכיר ע"ג צהמה לכך כינו אותה בשם קוליס ומר הוא חילוף בלשון ארמי ופירושו הוא חילוף קילוס: (ב) או שאר ע"ג. אפילו צית ע"ג [צ"י] וצ"ח פי' דוקא כשרואה אותה בגלוי: (ג) והאידינא וכו'. שהרי אנו רואין אותה תמיד וכתבו האחרונים דאפילו הולך לעיר אחרת וראה שם ע"ג אינו מצריך כיון דראה את מין זה מן מוקד צעירו

שער הציור

(ל) אחרונים: (ה) מ"א: (ב) צ"ח והגר"א ללא כד"מ: (ג) כן מוכח צגמרא דקחשינ שם חמשה צרכות על צגל ומשמע דכולהו צגדא מחתא וכי היכא דמרקוליס הוא בשם ומלכות הי"ג אידך: (ד) וכן נכון [א"ר ע"ש] וגם דלג"ה הו"ל שש צרכות ועיין צמעדני יו"ט: (ה) רש"י: (ו) צגמרא: *

הגהות ותיקונים: א' ברכות נ"ז ע"ב וכו' שמעון בן אלעזר: ב' שהרי אנו מגדלים ביניהם ורואים אותה תמיד (בשור"ט): ג' (ירמ"י נ"י) בושה אמכם [מאד] חפרה יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה (בשור"ט): ד' צגמרא ברכות נ"ח ע"א: ה' רש"י: [ג]*

*****

Liste des 38 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot dans Brah'ot		Sougiot des H'aguim	
1. Birkot Hatorah	17. Birkat Haguefen	33. Birkat Hagomel	8. Hanouka - emplacement de la Hanoukia
2. Choméa Kéoné	18. Natei Inchei	34. Birkat Hagomel (2)	16. Pourim – Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
3. Arévout	19. Birkat Haréah'	37. Bal Tossif	20. Pesssah – Biour H'amets
4. Kavana dans le Chema	22. Les jus	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	21. Sefirat Haomer
5. Position pour le Chema	23. Trima	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	35. Roch Hachana – Les trois Livres
6. Méah Brah'ot	24. Pat Kisin (1)		36. Soukot – Mitstaer
7. Amen Yetoma	25. Pat Kisin (2)		
9. Les quantités pour les Brah'ot	26. Les Apéritifs		
10. Les Brah'ot de consommation	27. Zimoun (1)		
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	28. Zimoun (2)		
12. Ikar Vétafel	29. Zimoun (3)		
13. Méein Chaloch	30. Zimoun (4)		
14. Brah'a sur un interdit	31. Zimoun (5)		
15. Anigrone	32. Tefilat Haderekh		

*****